

SED CONTRA. Tales prohibebantur a ministerio veteris legis (*Levit. 21.*); ergo multo fortius debent in nova lege prohiberi. De bigamia vero dicitur in tractatu de matrimonio (*q. 66.*).

RESPONDEO dicendum, quod, sicut ex dictis patet (*art. praec.*), aliquis efficitur ineptus ad susceptionem ordinum, vel propter impedimentum actus, vel propter impedimentum claritatis personae; et ideo patientes defectum in membris impediuntur a susceptione ordinis, si sit talis defectus, qui maculam notabilem inferat, per quem obscuretur personae claritas (ut abscissio nasi), vel periculum in executione facere possit; alias non impediuntur. Haec autem integritas exigitur de necessitate praecepti, sed non de necessitate sacramenti. Et per hoc patet solutio AD OBJECTA.

QUAESTIO XL.

DE HIS QUAE SUNT ANNEXA SACRAMENTO ORDINIS,
IN SEPTEM ARTICULOS DIVISA.

Deinde considerandum est de his quae sunt annexa sacramento ordinis.

Et circa hoc quaeruntur septem.

Primo. Utrum ordinati debeant habere coronae rasuram, et tonsuram.

Secundo. Utrum corona sit ordo.

Tertio. Utrum per acceptionem coronae aliquis renuntiet temporalibus bonis.

Quarto. Utrum supra sacerdotalem ordinem debeat esse aliqua potestas episcopalis.

Quinto. Utrum episcopatus sit ordo.

Sexto. Utrum supra episcopos possit esse aliqua potestas superior in Ecclesia.

Septimo. Utrum vestes ministrorum convenienter sint in Ecclesia institutae.

ARTICULUS I.

163

UTRUM ORDINATI DEBEANT TONSURAM DEFERRE.

(*S. Thom. 4. Dist. 24. q. 3. art. 1. 2. et 3.*).

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur, quod ordinati non debeant coronae rasuram habere, quia Dominus comminatur captivitatem, et dispersionem his qui sic attenduntur, ut patet Deuter. 32.: *De captivitate nudati inimicorum capitis*: et Jerem. 49.: *Dispergam in omnem ventum eos, qui attonsi sunt in comam*: sed ministris Christi non debetur captivitas, sed libertas; ergo coronae rasura, et tonsura eis non competit.

2. PRAETEREA. Veritas debet respondere figurae: sed figura coronae praecessit in veteri lege in tonsura Nazaraeorum, sicut in litera (*4. Dist. 24.*) di-

citur; ergo cum Nazaraei non essent ordinati ad ministerium divinum, videtur quod ministris Ecclesiae non debeat tonsura, vel rasura coronae: et hoc etiam videtur per hoc, quod conversi, qui non sunt ministri Ecclesiae, tondentur in religionibus.

3. PRAETEREA. Per capillos superflua significantur, quia capilli ex superfluis generantur: sed ministri altaris omnem superfluitatem a se debent expellere; ergo totaliter debent caput radere, et non in modum coronae.

SED CONTRA est, quia, secundum Gregor. (*implic. sup. illud 4. Psal. poenitent.: Et reges ut serviant*), « servire Deo regnare est »: sed corona est signum regni; ergo illis, qui ad divinum ministerium applicantur, corona competit.

Praeterea. *Capilli in velamen dati sunt*, ut patet 1. Cor. 11.: sed ministri altaris debent habere mentem revelatam; ergo competit eis rasura coronae.

RESPONDEO dicendum, quod eis, qui ad divina ministeria applicantur competit rasura, et tonsura in modum coronae, ratione figurae, quia corona est signum regni, et perfectionis, cum sit circularis: illi autem qui divinis ministeriis applicantur, adipiscuntur regiam dignitatem, et perfecti in virtute esse debent. Competit etiam eis ratione subtractionis capillorum, et ex parte superiori per rasuram, ne mens eorum temporalibus occupationibus a contemplatione divinatorum retardetur, et ex parte inferiori per tonsuram, ne eorum sensus temporalibus obvolvantur.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod Dominus comminatur illis, qui hoc ad cultum daemonum faciebant.

AD SECUNDUM dicendum, quod ea quae fiebant in veteri Testamento, imperfecte repraesentant ea, quae sunt in novo: et ideo ea quae pertinent ad ministros novi Testamenti, non solum significabantur per officia Levitarum, sed etiam per omnes illos, qui aliquam perfectionem profitebantur. Nazaraei autem profitebantur perfectionem quandam in depositione comae, significantes temporalium contemptum, quamvis non in modum coronae deponerent, sed omnino totum, quia nondum erat tempus regalis, et perfecti sacerdotii. Et similiter etiam conversi tondentur propter renuntiationem temporalium; sed non raduntur, quia non occupantur divinis ministeriis, in quibus divina oporteat eos mente contemplari.

AD TERTIUM dicendum, quod non solum debet significari temporalium abjectio, sed etiam regalis dignitas in forma coronae; et ideo non debet totaliter coma tolli; et etiam ne indecens videatur.

ARTICULUS II.

164

UTRUM CORONA SIT ORDO.

AD SECUNDUM sic proceditur. Videtur, quod corona sit ordo, quia in actibus Ecclesiae spiritualia corporalibus respondent: sed corona est quoddam corporale signum, quod Ecclesia adhibet; ergo videtur, quod signatum interius ei respondeat; et ita in coronatione imprimetur character, et erit ordo.

2. PRAETEREA. Sicut ab episcopo solum datur confirmatio, et alii ordines, ita et corona: sed in confirmatione, et aliis ordinibus imprimitur character; ergo et in corona: et sic idem quod prius.

3. PRAETEREA. Ordo importat quemdam dignitatis gradum: sed clericus, hoc ipso quod clericus est, in gradu supra populum constituitur; ergo coronatus, per quam efficitur clericus, est aliquis ordo.

nerantes, ipsum rogantes prae omnibus: quoniam ipsius est reprehendere, corrigere, statuere, disponere, solvere, et ligare, loco illius qui ipsum aedificavit: et nulli alii, quod suum est, plenum, sed ipsi soli dedit, cui omnes jure divino caput inclinant, et primates mundi tanquam ipsi Domino Jesu Christo obediunt »; ergo episcopi alicui subsunt etiam de jure divino.

RESPONDEO dicendum, quod ubicumque sunt multa regimina ordinata in unum, oportet esse aliquid universale supra particularia regimina, quia in omnibus virtutibus, et actibus, ut dicitur in I. Ethic. (cap. 1. et 2.), est ordo secundum ordinem finium. Bonum autem commune est divinius, quam bonum speciale; et ideo supra potestatem regitivam, quae conjectat bonum speciale, oportet esse potestatem regitivam universalem respectu boni communis; alias non posset esse colligatio ad unum: et ideo cum tota Ecclesia sit unum corpus, oportet, si ista unitas debet conservari, quod sit aliqua potestas regitiva respectu totius Ecclesiae supra potestatem episcopalem, qua unaquaeque specialis Ecclesia regitur: et haec est potestas papae; et ideo illi qui hanc potestatem negant, schismatici dicuntur, quasi divisores unitatis Ecclesiae. Et inter episcopum simplicem, et papam sunt alii gradus dignitatum, correspondentes gradibus unionis, secundum quos una congregatio, vel communitas includit aliam; sicut communitas provinciae includit communitatem civitatis, et communitas regni communitatem unius provinciae, et communitas totius mundi includit communitatem unius regni.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod quamvis omnibus apostolis data sit communiter potestas ligandi, et solvendi, tamen ut in hac potestate ordo aliquis signaretur, primo soli Petro data est, ut ostendatur quod ab eo in alios ista potestas debeat descendere; propter quod etiam ei dixit singulariter (Luc. 22.): *Confirma fratres tuos*; et (Joan. 21.): *Pasce oves meas*, id est « loco mei », ut dicit Chrysost. (aequiv. hom. 87. in Joan. a princ.), « praepositus, et caput esto fratrum, ut ipsi te in loco meo assumentes, ubique terrarum te in throno tuo sedentem praedicent, et confirmet ».

AD SECUNDUM dicendum, quod ritus Judaeorum non erat diffusus in diversis regnis, et provinciis, sed tantum in una gente; et ideo non oportebat, quod sub eo, qui habebat potestatem principalem, alii pontifices distinguerentur; sed Ecclesiae ritus, sicut et Gentilium, per diversas nationes diffunditur, et ideo oportet, quod quantum ad hoc magis Gentilium ritui, quam Judaeorum Ecclesiae status conformetur.

AD TERTIUM dicendum, quod potestas sacerdotis exceditur a potestate episcopi, quasi a potestate alterius generis: sed potestas episcopi exceditur a potestate papae, quasi a potestate ejusdem generis; et ideo omnem actum hierarchicum, quem potest facere papa in ministracione sacramentorum, potest facere episcopus: non autem omnem actum, quem potest facere episcopus, potest facere sacerdos in sacramentorum collacione; et ideo quantum ad ea quae sunt episcopalis ordinis, omnes episcopi sunt aequales: et propter hoc quilibet episcopus alium potest consecrare.

ARTICULUS VII.

169

UTRUM VESTES MINISTRORUM CONVENIENTER SINT INSTITUTAE
IN ECCLESIA.

AD SEPTIMUM sic proceditur. Videtur, quod vestes ministrorum non convenienter sint in Ecclesia institutae; ministri enim novi Testamenti magis

tenentur ad castitatem, quam ministri veteris: sed inter alias vestes ministrorum veteris testamenti erant femoralia in signum castitatis; ergo multo fortius esse debent inter vestes ministrorum Ecclesiae.

2. PRAETEREA. Sacerdotium novi Testamenti est dignius, quam sacerdotium veteris: sed veteres sacerdotes habebant mitras, quod est signum dignitatis; ergo sacerdotes novae legis eas debent habere.

3. PRAETEREA. Sacerdos est propinquior ordinibus ministrorum, quam ordo episcopalis: sed episcopi utuntur vestibus ministrorum, dalmatica scilicet, quae est vestis diaconi, et tunica, quae est vestis subdiaconi; ergo multo fortius debent uti eis simplices sacerdotes.

4. PRAETEREA. In veteri lege pontifex deferebat superhumerales, quod significabat onus Evangelii, ut dicit Beda (lib. 3. de Tabernac. cap. 4. circ. princ.): hoc autem maxime pontificibus nostris incumbit; ergo debent habere superhumerales.

5. PRAETEREA. In rationali, quo utebantur pontifices veteris legis, scribebatur doctrina, et veritas: sed veritas maxime in nova lege declarata est; ergo pontificibus novae legis competit.

6. PRAETEREA. Lamina aurea, in qua scriptum erat dignissimum nomen Dei, erat dignissimum ornamentorum [al. ornamentum] legis veteris; ergo illud maxime debuit transferri in novam legem.

7. PRAETEREA. Ea quae exterius geruntur in ministris Ecclesiae, sunt signa interioris potestatis: sed archiepiscopus non habet alterius generis potestatem, quam episcopus, ut dictum est (art. praec. et 4. Dist. 24.); ergo non debet habere pallium, quod non habent episcopi.

8. PRAETEREA. Potestatis plenitudo residet penes Romanum Pontificem: sed ipse non habet baculum; ergo nec alii episcopi debent habere.

RESPONDEO dicendum, quod vestes ministrorum designant idoneitatem, quae in eis requiritur ad tractandum divina; et quia quaedam sunt, quae in omnibus requiruntur, et quaedam requiruntur in superioribus, quae non ita exiguntur in inferioribus, ideo quaedam vestes sunt omnibus ministris communes, quaedam autem superioribus tantum. Et ideo omnibus ministris competit *amictus* humeros tegens, quo significatur fortitudo ad divina officia exequenda, quibus mancipantur: et similiter *alba*, quae significat puritatem vitae: et *cingulum*, quod significat repressionem carnis. Sed subdiaconus ulterius habet *manipulum* in sinistra, quo significatur extensio minimarum macularum, quia manipulus est quasi sudarium ad extergendum vultum; ipsi enim primo ad sacra tractanda admittuntur: habent etiam *tunicam strictam*, per quam doctrina Christi significatur, unde et in veteri lege in ipsa tintinnabula pendebant; subdiaconi enim primo admittuntur ad doctrinam novae legis annuntiandam. Sed diaconus habet amplius *stolam* in sinistro humero, in signum quod applicatur in ministerium in ipsis sacramentis: et *dalmaticam* (quae est vestis larga, sic dicta, quia in Dalmaticis partibus primo usus fuit) ad designandum quod ipse primo dispensator sacramentorum ponitur; ipse enim sanguinem dispensat: in dispensacione autem largitas requiritur. Sed sacerdoti in utroque humero punitur *stola*, ut ostendatur quod ei plena potestas dispensandi sacramenta datur, non ut ministro alterius; et ideo stola descendit usque ad inferiora: habet etiam *casulam*, quae significat charitatem, quia ipse charitatis conficit sacramentum, scilicet Eucharistiam. Sed episcopis adduntur *novem* ornamenta super sacerdotes, quae sunt *caligae*, *sandalia*, *succinctorium*, *tunica*, *dalmatica*, *mitra*, *chirothecae*, *annulus*, et *baculus*, quia no-

vem sunt, quae ipsi supra sacerdotes possunt, scilicet clericos **ordinare**, virgines benedicere, pontifices consecrare, manus imponere, basilicas dedicare, clericos deponere, synodos celebrare, chrisma conficere, vestes, **et vasa** consecrare. Vel per *caligas* significatur rectitudo gressuum: per *sandalia*, quae pedes tegunt, contemptus terrenorum: per *succinctorium*, quo stola **ligatur** cum alba, amor honestatis: per *tunicam* perseverantia, quia Joseph *tunicam* talarum habuisse legitur quasi descendentem usque ad talos, per quos **significatur** extremitas vitae: per *dalmaticam* largitas in operibus **misericordiae**: per *chirothecas* cautela in opere: per *mitram* scientia utriusque Testamenti, unde et duo cornua habet: per *baculum* cura pastoralis, qua habet **colligere** vagos (quod significat curvitas in capite baculi), sustentare infirmos (quod ipse stipes signat baculi), et pungere lentos (quod significat stimulus in **pede** baculi): unde versus:

Collige, sustenta, stimula, vaga, morbida, lenta:

per **annulum** sacramenta fidei, qua Ecclesia desponsatur Christo; episcopi enim sunt sponsi Ecclesiae loco Christi. Sed ulterius archiepiscopi *pallium* habent, in signum privilegiatae potestatis; significat enim **torquem** auream, quam solebant legitime certantes accipere.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod sacerdotibus veteris legis **indicebatur** continentia, illo tantum tempore quo ad suum ministerium **accedebant**; et ideo in signum castitatis tunc servandae, in sacrificiorum oblatione femoralibus utebantur: sed ministri novi Testamenti indicitur perpetua **continentia**; et ideo non est simile.

AD SECUNDUM dicendum, quod mitra non erat signum alicujus dignitatis. fuit enim sicut quoddam galerum, ut Hieron. dicit (*epist. 128. ad Fabiol. circ. med.*); sed *cidaris*, quae erat signum dignitatis, solum pontificibus **dabatur**, sicut et nunc mitra.

AD TERTIUM dicendum, quod potestas ministrorum est in **episcopo**, sicut in origine, non autem in sacerdote, quia ipse non confert illos ordines; et ideo magis episcopus, quam sacerdos, vestibus ministrorum **utitur**.

AD QUARTUM dicendum, quod loco superhumeralis utuntur **stola**, quae ad idem significandum est, ad quod erat superhumeralis.

AD QUINTUM dicendum, quod pallium succedit loco **rationalis**.

AD SEXTUM dicendum, quod pro illa lamina habet Pontifex **noster** crucem, ut Innocent. III. dicit (*lib. 1. de Myster. Missae. cap. 51. et seq.*); sicut pro femoralibus habet sandalia, pro *linea* albam, pro *balteo* cingulum, pro *podere* (seu talari veste) tunica, pro *ephod* amictum, pro *rationali* pallium, pro *cidari* mitram.

AD SEPTIMUM dicendum, quod quamvis non habeat alterius generis potestatem, tamen eandem habet ampliolem; et ideo ad hanc perfectionem designandum, ipsi pallium datur, quo undique circumdatur.

AD OCTAVUM dicendum, quod Romanus Pontifex non utitur **baculo**, quia Petrus misit ipsum ad suscitandum quemdam discipulum suum, qui postea factus est episcopus Trevirensis; et ideo in dioecesi Trevirensi papa baculum portat, et non in aliis locis; vel etiam in signum quod non habet coarctatam potestatem, quod curvatio baculi significat.

QUAESTIO XLI.

DE SACRAMENTO MATRIMONII, INQUANTUM EST IN OFFICIUM NATURAE, IN QUATUOR ARTICULOS DIVISA.

Post haec considerandum est de matrimonio: et *primo* agendum est de eo, in quantum est in officium naturae: *secundo*, in quantum est sacramentum: *tertio*, in quantum absolute, et secundum se consideratur.

Circa primum quaeruntur quatuor.

Primo. Utrum sit de jure naturali.

Secundo. Utrum cadat sub praecepto.

Tertio. Utrum ejus actus sit licitus.

Quarto. Utrum possit esse meritorius.

ARTICULUS I.

170

UTRUM MATRIMONIUM SIT DE JURE NATURALI.

(S. Thom. 4. Dist. 26. q. 1. art. 1.)

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur, quod matrimonium non sit naturale, quia jus naturale est, quod natura omnia animalia docuit: sed in aliis animalibus est conjunctio sexuum absque matrimonio; ergo matrimonium non est de jure naturali.

2. PRAETEREA. Id quod est de jure naturali, invenitur in omnibus hominibus secundum quemlibet statum eorum: sed matrimonium non fuit in quolibet statu hominum, quia, sicut dicit Tullius in 1. Rhetor. (*scilicet de Invent. cir. princ.*), « homines a principio sylvestres erant; et tunc nemo scivit proprios liberos, nec certas nuptias », in quibus matrimonium consistit; ergo non est naturale.

3. PRAETEREA. Naturalia sunt eadem apud omnes: sed non eodem modo est matrimonium apud omnes, cum pro diversis legibus diversimode matrimonium celebretur; ergo non est naturale.

4. PRAETEREA. Illa, sine quibus potest salvari naturae intentio, non videntur esse naturalia: sed natura intendit conservationem speciei per generationem, quae potest esse sine matrimonio, ut patet in fornicariis; ergo matrimonium non est naturale.

SED CONTRA est, quod in principio Digestorum (*lib. Juri operam, ff. de Just. et Jure*) dicitur: « Jus naturale est, etc. hinc descendit maris, et foeminae conjunctio, quam nos matrimonium appellamus ».

Praeterea. Philos. in 8. Ethic. (*cap. 12. a med.*) dicit, quod « homo est magis naturaliter conjugale animal, quam politicum »: sed « homo est naturaliter animal politicum, et gregale », ut ipse dicit (*lib. 1. Polit. cap. 2. a*

SED CONTRA. Nullus ordo datur nisi in missae celebratione: sed corona datur etiam absque officio missae; ergo non est ordo.

Praeterea. In collatione cujuslibet ordinis fit mentio de aliqua potestate data: non autem in collatione coronae; ergo non est ordo.

RESPONDEO dicendum, quod ministri Ecclesiae a populo separantur ad vacandum divino cultui: in cultu autem divino quaedam sunt, quae per potentias determinatas sunt exercenda; et ad hoc datur spiritualis potestas ordinis: quaedam autem sunt, quae communiter a toto ministrorum collegio fiunt, sicut dicere divinas laudes; et ad hoc non praexigitur aliqua potestas ordinis, sed solum quaedam deputatio ad tale officium: et hoc fit per coronam; et ideo non est ordo, sed praecambulum ad ordinem.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod corona habet interius aliquid spirituale, quod ei respondet, sicut signatum signo; sed hoc non est aliqua spiritualis potestas; et ideo in corona non imprimitur character, nec est ordo.

AD SECUNDUM dicendum, quod quamvis per coronam non imprimatur character, tamen deputatur homo ad divinum cultum; et ideo talis deputatio debet fieri per summum ministrum, scilicet per episcopum, qui etiam vestes benedicit, et vasa, et alia omnia quae ad divinum cultum applicantur.

AD TERTIUM dicendum, quod ex hoc quod aliquis est clericus, est in altiori statu, quam laicus; non tamen habet ampliorem potestatis gradum, qui ad ordinem requiritur.

ARTICULUS III.

165

UTRUM PER ACCEPTIIONEM CORONAE ALIQUIS RENUNTIET
TEMPORALIBUS BONIS.

AD TERTIUM sic proceditur. Videtur, quod per acceptionem coronae aliquis renuntiet temporalibus bonis; ipsi enim dicunt, cum coronantur: « Dominus pars hereditatis meae »: sed, sicut dicit Hieron. (*epist. 2. ad Nepotian. inter princ. et med.*), « Dominus cum his temporalibus pars fieri dedignatur »; ergo renuntiant temporalibus.

2. PRAETEREA. Justitia ministrorum novi Testamenti debet abundare super ministros veteris Testamenti, ut patet Matth. 5.: sed ministri veteris Testamenti, scilicet Levitae, non acceperunt partem hereditatis cum fratribus suis (*Deut. 10. et 18.*); ergo nec ministri novi Testamenti habere debent.

3. PRAETEREA. Hugo dicit (*lib. 2. de Sacram. part. 3. cap. 2.*), quod « postquam aliquis est factus clericus, debet deinceps de stipendiis Ecclesiae sustentari »: sed hoc non esset, si patrimonium suum retineret; ergo videtur, quod abrenuntiet in hoc quod fit clericus.

SED CONTRA est, quod Jeremias fuit de ordine sacerdotali, ut patet Jerem. 1.: sed ipse habuit possessionem hereditatis, ut patet Jerem. 32.; ergo clerici possunt habere patrimonialia bona.

Praeterea. Si hoc non possent, non videretur tunc differentia inter religiosos, et clericos saeculares.

RESPONDEO dicendum, quod clerici in hoc quod coronam accipiunt, non renuntiant patrimonio, nec aliis rebus temporalibus, quia terrenorum possessio non contrariatur divino cultui, ad quem clerici deputantur, sed nimia eorum sollicitudo; quia, ut dicit Gregorius (*lib. 10. Moral. cap. 17. cir. princ.*), « affectus in crimine est, non sensus [*al. census*] ».

AD PRIMUM ergo dicendum, quod Dominus dedignatur pars fieri, ut ex aequo cum aliis diligatur, ita scilicet quod aliquis ponat finem suum in Deo, et in rebus mundi: non tamen dedignatur pars fieri eorum, qui res mundi ita possident, ut per eas a cultu divino non retrahantur.

AD SECUNDUM dicendum, quod Levitae in veteri Testamento habebant jus in hereditate paterna; sed ideo non acceperunt partem cum aliis tribubus, quia erant per omnes tribus dispergendi: quod fieri non potuisset si unam determinatam partem terrae accepissent, sicut aliae tribus.

AD TERTIUM dicendum, quod si sint indigentes clerici ad sacros ordines promoti, episcopus, qui eos promovit, tenetur eis providere; alias non tenetur: ipsi autem ex ordine suscepto tenentur Ecclesiae ministrare: verbum autem Hugonis intelligitur de illis, qui non habent unde sustententur.

ARTICULUS IV.

166

UTRUM SUPRA SACERDOTALEM ORDINEM DEBEAT ESSE
ALIIQUA POTESTAS EPISCOPALIS.

AD QUARTUM sic proceditur. Videtur, quod supra sacerdotalem ordinem non debeat esse aliqua potestas episcopalis: sicut enim in litera dicitur (*4. Dist. 24.*), « ordo sacerdotalis ab Aaron sumpsit exordium »: sed in veteri lege nullus erat supra Aaron; ergo nec in nova lege debet aliqua potestas esse supra sacerdotalem.

2. PRAETEREA. Potestas ordinatur secundum actus: sed nullus actus sacer potest esse major, quam consecrare corpus Christi, ad quod est potestas sacerdotalis; ergo supra sacerdotalem potestatem non debet esse episcopalis.

3. PRAETEREA. Sacerdos in offerendo gerit figuram Christi in Ecclesia, qui se Patri pro nobis obtulit: sed in Ecclesia nullus est major Christo, quia ipse est caput Ecclesiae; ergo ut prius.

SED CONTRA. Potestas tanto est altior, quanto ad plura se extendit: sed potestas sacerdotalis, ut Dionysius dicit (*cap. 5. Eccles. Hierarch. circ. med.*), extendit se ad purgandum, et illuminandum tantum, episcopalis autem ad hoc, et ad perficiendum; ergo supra sacerdotalem potestatem debet esse episcopalis.

Praeterea. Divina ministeria debent esse magis ordinata, quam humana: sed humanorum officiorum ordo exigit, ut in quolibet officio praeponeatur unus, qui sit princeps illius officii, sicut praeponeatur militibus dux; ergo et sacerdotibus debet aliquis praeponi, qui sit sacerdotum princeps; et hic est episcopus; ergo episcopalis potestas debet esse supra sacerdotalem.

RESPONDEO dicendum, quod sacerdos habet duos actus: unum *principalem*, scilicet consecrare corpus Christi: alterum *secundarium*, scilicet praeparare populum Dei ad susceptionem hujus sacramenti, ut prius dictum est (*q. 37. art. 2. in corp. ad 1. et art. 4.*): quantum autem ad *primum* actum, potestas sacerdotis non dependet ab aliqua superiori potestate, nisi divina; sed quantum ad *secundum*, dependet ab aliqua superiori potestate, et humana. Omnis enim potestas, quae non potest exire in actum, nisi praesuppositis quibusdam ordinationibus, dependet ab illa potestate, quae illas ordinationes facit: sacerdos autem non potest absolvere, et ligare, nisi praesupposita praelationis jurisdictione, qua sibi subdantur illi, quos absolvit. Potest autem consecrare quamlibet materiam a Christo determinatam: nec aliud requiritur, quantum est de

necessitate sacramenti, quamvis ex quadam congruitate praesupponatur actus episcopalis in consecratione altaris, et vestium, et huiusmodi: et ita patet, quod oporteat esse potestatem episcopalem supra sacerdotalem, quantum ad actum *secundarium* sacerdotis, non autem quantum ad *primum*.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod Aaron sacerdos fuit, et pontifex, id est sacerdotum princeps; sumpsit ergo sacerdotalis potestas ab ipso exordium, in quantum fuis sacerdos sacrificia offerens, quod etiam minoribus sacerdotibus licebat; sed non ab eo, in quantum fuit pontifex, per quam potestatem poterat aliqua facere (ut ingredi semel in anno in Sancta Sanctorum), quod aliis non licebat.

AD SECUNDUM dicendum, quod quantum ad illum actum non est aliqua potestas superior, sed quantum ad alium, ut dictum est (*in corp.*).

AD TERTIUM dicendum, quod sicut omnium rerum naturalium perfectiones praexistunt exemplariter in Deo, ita Christus fuit exemplar omnium officiorum ecclesiasticorum: unde unusquisque minister Ecclesiae quantum ad aliquid gerit typum Christi, ut ex litera patet (*4. Dist. 24.*). Et tamen ille est superior, qui secundum maiorem perfectionem Christum repraesentat: sacerdos autem repraesentat Christum in hoc, quod per seipsum aliquod ministerium implevit; sed episcopus in hoc, quod alios ministros instituit, et Ecclesiam fundavit: unde ad episcopum pertinet mancipare aliquid divinis officiiis, quasi cultum divinum ad similitudinem Christi statuentem; et propter hoc etiam episcopus specialiter sponsus Ecclesiae dicitur, sicut et Christus.

ARTICULUS V.

167

UTRUM EPISCOPATUS SIT ORDO.

AD QUINTUM sic proceditur. Videtur, quod episcopatus sit ordo: primo per hoc quod Dionysius (*cap. 5. Eccles. Hierarch.*) assignat hos tres ordines ecclesiasticae hierarchiae: episcopum, sacerdotem, et ministrum; in litera etiam (*4. Dist. 24.*) dicitur, quod est ordo episcoporum quadripartitus.

2. PRAETEREA. Ordo nihil aliud est, quam quidam potestatis gradus in spiritualibus dispensandis: sed episcopi possunt dispensare aliqua sacramenta, quae non possunt sacerdotes, sicut confirmationem, et ordinem; ergo episcopatus est ordo.

3. PRAETEREA. In Ecclesia non est aliqua spiritualis potestas, nisi ordinis, vel jurisdictionis: sed ea quae pertinent ad episcopalem potestatem, non sunt jurisdictionis; alias possent committi non episcopo; quod falsum est: ergo sunt potestatis ordinis; ergo episcopus habet aliquem ordinem, quem non habet sacerdos simplex: et sic episcopatus est ordo.

SED CONTRA est, quod unus ordo non dependet a praecedenti, quantum ad necessitatem sacramenti: sed episcopalis potestas dependet a sacerdotali; quia nullus potest recipere episcopalem potestatem, nisi prius habeat sacerdotalem; ergo episcopatus non est ordo.

Praeterea. Majores ordines non conferuntur nisi in sabbatis: sed episcopalis potestas traditur in dominicis, ut statuitur in Decretis (*Dist. 75. cap.: Ordinationes, ex Anacleto, et cap.: Quod die dominico, ex Leone I.*); ergo non est ordo.

RESPONDEO dicendum, quod ordo potest accipi *dupliciter: uno modo, secundum quod est sacramentum, et sic, ut prius dictum est (q. 37. art. 2. in*

corp. et ad 1. et art. 4.), ordinatur omnis ordo ad Eucharistiae sacramentum; unde cum episcopus non habeat potestatem superiorem sacerdote, quantum ad hoc episcopatus non erit ordo: *alio modo* potest considerari ordo, secundum quod est officium quoddam respectu quarundam actionum sacrarum; et sic cum episcopus habeat potestatem in actionibus hierarchicis respectu corporis mystici supra sacerdotem, episcopatus erit ordo: et secundum hoc loquuntur auctoritates inductae.

Unde patet solutio AD PRIMUM.

AD SECUNDUM dicendum, quod ordo, prout est sacramentum imprimens characterem, ordinatur specialiter ad sacramentum Eucharistiae, in quo ipse Christus continetur, quia per characterem ipsi Christo configuramur: et ideo licet detur aliqua potestas spiritualis episcopo in sui promotione respectu aliorum sacramentorum, non tamen illa potestas habet rationem characteris; et propter hoc episcopatus non est ordo, secundum quod ordo est sacramentum quoddam.

AD TERTIUM dicendum, quod potestas episcopalis non est tantum jurisdictionis, sed etiam ordinis, ut ex dictis patet (*in corp. et art. praec.*), secundum quod ordo communiter accipitur.

ARTICULUS VI.

168

UTRUM SUPRA EPISCOPOS POSSIT ESSE ALIQUIS SUPERIOR IN ECCLESIA.

AD SEXTUM sic proceditur. Videtur, quod supra episcopos non possit esse aliquis superior in Ecclesia, quia omnes episcopi sunt apostolorum successores: sed potestas, quae est data uni apostolorum, scilicet Petro, Matth. 16. est data omnibus apostolis, Joan. 20.; ergo omnes episcopi sunt pares, et unus non est supra alium.

2. PRAETEREA. Ritus Ecclesiae magis debet esse conformis ritui Iudaeorum, quam ritui Gentilium: sed distinctio episcopalis dignitatis, et ordinatio unius supra alium, ut in litera dicitur (*4. Dist. 24.*), est a Gentilibus introducta: in veteri autem lege non erat; ergo nec in Ecclesia episcopus unus super alium esse debet.

3. PRAETEREA. Superior potestas non potest conferri per inferiorem, neque aequalis per aequalem, quia *sine ulla contradictione quod minus est, a majori benedicitur (Hebr. 7.)*; unde etiam sacerdos non promovet episcopum, neque sacerdotem, sed episcopus sacerdotem: sed episcopus potest quemlibet episcopum promovere, quia etiam Hostiensis episcopus consecrat papam; ergo episcopalis dignitas in omnibus est aequalis: et sic unus episcopus non debet alii subesse, ut in litera dicitur (*4. Dist. 24.*).

SED CONTRA est, quod legitur in Concilio Constantinopolitano (*scilicet 1. gener. 2. can. 5. et Constant. 4. gener. 8. cap. 21. et Conc. Chalced. gener. 4. act. 16. sub fin.*): « Veneramur, secundum Scripturas, et secundum Canonum statuta, et definitiones, sanctissimum antiquae Romae episcopum primum esse, et maximum episcoporum, et post ipsum Constantinopolitanum episcopum »; ergo unus episcopus est super alium.

Praeterea. Beatus Cyrillus episcopus Alexandrinus dicit: « Ut membra maneamus in capite nostro apostolico throno Romanorum Pontificum, a quo nostrum est quaerere, quid credere, et quid tenere debeamus, ipsum ve-